

Handläggare
Rebecca Strömberg
Rebecca.Stromberg@huddinge.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remiss av betänkandet "En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande" (SOU 2023:72)

Övergripande synpunkter

Huddinge kommun delar bilden av att vattenfrågor får ett stort fokus inom samhällsbyggnadsprocessen och kräver mycket resurser. Frågorna skapar ofta intressekonflikter som förlänger planprocessen. När det kommer till otydligheter upplever kommunen främst att dessa rör gränsdragning och ansvarsfördelning mellan dagvatten och skyfall samt dagvattenhantering på allmän plats som skulle kunna ta hand om dagvatten både från gatumarken och från omkringliggande kvartersmark. Kommunen kan inte se att de ändringar i lagstiftningen som nu föreslås reder ut dessa problem.

En annan återkommande fråga kring dagvattenhantering är i vilken utsträckning kommunen eller VA-huvudmannen kan ställa krav på anläggningar inom kvartersmark. Då det byggs täta stadsmiljöer med begränsade ytor för dagvatten- och skyfallshantering kan kommunen se ett behov av att kunna nyttja ytor på kvartersmark för fördröjning och rening av dagvatten.

För att i detaljplaner klara kraven utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten har praxis blivit att kommunen ställer krav på byggaktörer att utföra olika vattenrenande och fördröjande åtgärder på sin fastighet, som kommunen reglerar i exploateringsavtal. Samtidigt ser kommunen att det inte finns några garantier för att de enskilda dagvattenanläggningarna finns kvar på sikt och förvaltas på rätt sätt så att den renande funktionen bibehålls. Att utredningen föreslår en möjlighet för kommunen att förelägga en privat fastighetsägare att sköta en dagvattenanläggning ser kommunen därför som positivt. Samtidigt ser kommunen problem med att föra över ansvaret från VA-huvudmannen eller kommunen till enskilda fastighetsägare.

För att säkerställa reningsanläggningarnas funktion långsiktigt bedömer kommunen att det skulle krävas orimliga resurser från tillsynssidan. Dagvattenanläggningar på kvartersmark för enbart fördröjning skulle vara enklare att följa upp och även kunna ha en positiv effekt vid skyfall. Möjligheten för kommunen att kunna nyttja privat mark för fördröjningsanläggningar, som endast tas i anspråk vid kraftiga regn, skulle kunna vara en lösning som leder till ett samhälle som står starkare rustat för klimatförändringar.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2024-05-07

Diarienummer
KS-2024/418.109

1. Författningsförslag

Nya definitioner

Kommunen ställer sig positiv till att en definition av dagvatten införs i 1 kap. 4 § plan- och bygglagen och att samma definition införs i 2 § lagen om allmänna vattentjänster. Ändringen i lagen om allmänna vattentjänster innebär att det tydliggörs att dagvattenhantering är en vattentjänst vid sidan om vattenförsörjning och avlopp.

Dagvatten införs däremot inte som definition i miljöbalken, där det nu ingår i avloppsbegreppet. Avlopp utgör miljöfarlig verksamhet, som kräver tillstånd eller anmälan enligt 9 kap. miljöbalken. Kommunen anser att det skulle vara en fördel om dagvatten blir ett eget begrepp även i miljöbalken, men att det fortsatt ska omfattas av 9 kap. miljöbalken och att dagvattenanläggningar tas med i 13 och 14 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Enligt utredningen finns ett behov av att lyfta bort dagvatten från avloppsbegreppet i syfte att möjliggöra för återanvändning av mindre förorenat dagvatten för till exempel bevattning. Kommunens erfarenhet är att även dagvatten med lågt innehåll av föroreningar kan vara i behov av reningsåtgärder kopplat till de krav som följer av miljökvalitetsnormerna. Det är därför viktigt att VA-huvudmannen fortsatt är verksamhetsutövare för miljöfarlig verksamhet så att ansvaret för rening inte hamnar på kommunen. En sådan förskjutning i ansvarsfördelning bedömer kommunen skulle kunna fördröja planprocesser och försvåra planering av erforderliga anläggningar för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten inte riskeras.

Enligt den nya definitionen ingår även kraftiga regn som skyfall i begreppet dagvatten. En återkommande frågeställning hos många kommuner är gränsdragningen mellan VA-huvudmannens åtagande för dagvattenhantering enligt lagen om allmänna vattentjänster och kommunens ansvar för översvämningsrisker på grund av skyfall vid planläggning enligt plan- och bygglagen. Kommunen anser att en tydligare definition av skyfall inom lagstiftningen skulle underlätta ansvarsfördelningen mellan kommun och VA-huvudman, inte minst eftersom det skulle ge tydligt stöd för vilka åtgärder som VA-huvudmannen har möjlighet att finansiera via avgift.

1.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Det är positivt att ny bestämmelse om möjlighet att införa skyddsbestämmelser i detaljplan införs i 4 kap. 12 § plan- och bygglagen. Det är också bra att man kan villkora att skyddsåtgärden genomförs innan lov eller startbesked ges och även bestämma krav på placering/utförande i 4 kap. 16 § punkt 6 plan- och bygglagen. För att tillämpningen ska underlättas i praktiken vill kommunen understryka att det kommer krävas vägledning och en exempelsamling av plan- och skyddsbestämmelser som kan användas.

I 6 kap. 40 § plan- och bygglagen förtydligas att ett exploateringsavtal får avse åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av anläggningar för dagvattenhantering. Det är positivt att

Datum
2024-05-07

Diarienummer
KS-2024/418.109

lagstiftningen blir tydligare gällande detta och att det förtydligas att kommuner får ställa detta krav.

I 8 kap. 9 § plan- och bygglagen tydliggörs att en obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas så att det på tomten eller i närheten av den går att tillgodose krav på vattenförsörjning och avlopp samt i skälig utsträckning hantera dagvatten. Bemyndigandet i 10 kap. 9 § plan- och byggförordningen att meddela föreskrifter i fråga om tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader utökas till att också avse krav på vattenförsörjning och avlopp samt omhändertagande och fördröjning av dagvatten. Kommunen anser generellt att det är positivt att frågan om dagvattenhantering lyfts vid lovprövning, men ser en svårighet med bedömning av *skälig utsträckning* för enskilda fastigheter. Man ska heller inte underskatta omfattningen av utredningsbehovet för att kunna motivera skäligheten i de krav som ska ställas på dagvattenhantering, vare sig i detaljplaneskedet eller vid bygglov. Att det finns bestämmelser och utredningar gjorda i en detaljplan kring hur dagvattnet ska hanteras behöver inte heller betyda att prövningen för skälig dagvattenhantering blir enklare vid bygglovsprövning för en enskild fastighet. Det underlag som dagvattenutredningar har utgått ifrån under detaljplaneskedet bygger ofta på illustrationsritningar från en tänkt fastighetsindelning och bebyggelsestruktur. Något som kan ändra sig när det är dags för bygglovsprövning och fastighetsbildning.

Ett bättre underlag för prövning i lovskedet än planbestämmelser och dagvattenutredningar från detaljplanearbetet är generella åtgärdskrav framtagna från mer storskaliga utredningar kring fördröjnings- och reningsbehov sett ur hela avrinningsområdet och kopplat till miljökvalitetsnormer i respektive recipient. Det kan dock bli svårt för bygglov att utföra prövningen mot en sådan utredning. Kopplingen till sådana åtgärdskrav på privat mark skulle eventuellt passa bättre för VA-huvudmannen att ställa inom ramen för lagen om allmänna vattentjänster.

I den resonerande texten under 10.4.7 framhålls att ”det är inte heller rimligt att ställa krav på att enskilda dagvattenlösningar ska kunna hantera skyfall eller annan onormal nederbörd”. Det väcker frågan avseende gränsdragningen för skyfall i utredningens dagvattendefinition i plan- och bygglagen, som utredningen anger att man inte kan ta ställning till. Kommunen ser en risk med att skälighetsbedömningen vid bygglov eller förhandsbesked kan leda till godtyckliga tolkningar mellan kommuner om det inte finns en tydligare grund i lagstiftningen.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Det är bra att begreppen som rör miljökvalitetsnormer tydliggörs i 5 kap. 2 § miljöbalken. Det är dock viktigt att vad som avses med dessa begrepp blir tydligt i kommande handledningar.

En ny paragraf om miljökvalitet vid planläggning föreslås i 5 kap. 3 a § miljöbalken. Kommunen är positiv till förändringen som möjliggör att skyddsåtgärder får beslutas, avtalas eller vidtas även utanför planområdet för att uppfylla bestämmelserna om miljökvalitet för vattenmiljön i 5 kap. miljöbalken. Det skulle dock kunna tydliggöras vad som krävs för att en åtgärd ska anses vara

Datum
2024-05-07

Diarienummer
KS-2024/418.109

beslutad eller avtalad. Är det ett politiskt beslut som krävs på samma nivå som detaljplanens antagande?

Kommunen anser att man bör överväga om förslaget i 7 kap. 18 g § miljöbalken om att strandskydd inte återinträder när en detaljplan eller annan plan upphävs eller ersätts ska gälla i de fall området är oexploaterat även om ändamålet med området är detsamma i den nya planen som i den äldre planen.

1.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster

Kommunen är positiv till förslaget om kravet på ansökan eller beslut om skydd av sådana dricksvattentäkter som ska skyddas enligt vattendirektivet i 6 e § lagen om allmänna vattentjänster. Vattentäkter av en viss storlek får då ett säkerställt skydd genom att kommunen eller länsstyrelsen beslutar om vattenskyddsområden.

Av andra stycket i den föreslagna 23 § i lagen om allmänna vattentjänster framgår det att vattentjänstplanen ska ge vägledning för att bedöma förutsättningarna för att besluta om ett föreläggande om dagvattenåtgärd med stöd av första stycket punkt 2. Utredningen skriver att om åtgärden har stöd i en vattentjänstplan ger det en viss förutsägbarhet för fastighetsägaren. Vidare anges att de dagvattenåtgärder som anges i en vattentjänstplan ska kommunen enligt 6 c § lagen om allmänna vattentjänster ha haft samråd med berörda fastighetsägare om och ett föreläggande om att vidta eller underhålla en sådan dagvattenåtgärd bör därför inte heller komma som någon överraskning för fastighetsägaren. En förutsättning för att det ska gå att förelägga med stöd av åtgärder angivna i en vattentjänstplan är dock att dagvattenåtgärderna är tydligt specificerade i planen. Kommunen anser att det kommer vara svårt att ha en sådan detaljerad vattentjänstplan så att dagvattenåtgärder för enskilda fastighetsägare går att utläsa.

1.21 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster

Kommunen är positiv till förslaget om att länsstyrelsen eller kommunen ska få meddela föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist enligt den föreslagna 2 § i förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster.

För Huddinge kommun

Sara Helge Vikmång

Kommunstyrelsens ordförande

Beslut i detta ärende har fattats av Kommunstyrelsen den 19 juni 2024.

§ 25 Remiss av betänkandet "En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande" (SOU 2023:72)

Diarienummer: KS-2024/418

Kommunstyrelsens beslut

Bifogat yttrande till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterad den 7 maj 2024, bilaga 1, överlämnas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet som Huddinge kommuns yttrande över remissen av betänkandet "En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande" (SOU 2023:72).

Sammanfattning

Huddinge kommun har fått betänkandet "En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande" (SOU 2023:72) på remiss.

Ärendet är samberett med Miljö- och bygglovsförvaltningen. Samberedande förvaltningar anser att de förslag som presenteras innebär att vattenfrågorna till viss del blir enklare att hantera, att vissa förslag tydliggör regelverket och att regleringen i olika lagar samordnas på ett bättre sätt. Det finns dock frågor som fortsatt kommer att vara otydliga när det gäller ansvar och samordning av frågor gällande vatten vid planläggning och byggande. Detta gäller särskilt gränsdragning och ansvarsfördelning mellan VA-huvudman och kommunen.

I utredningens inledande kapitel nämns att kommuner upplever nuvarande lagstiftning som otydlig. Utredningens syfte är därmed att skapa tydlighet och effektivitet vid hantering av vattenfrågorna i planläggning och byggande.

Kommunstyrelsens förvaltning delar bilden av att vattenfrågor får ett stort fokus inom samhällsbyggnadsprocessen och kräver mycket resurser. Frågorna skapar ofta intressekonflikter som förlänger planprocessen.

Beslutsunderlag

1. Protokollsutdrag KS SBU 2024-06-12 § 10
2. Tjänsteutlåtande, KS, Remiss av betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023,72)
3. Bilaga 1, Yttrande, KS, Remiss av betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023,72)
4. Remissmissiv

Beslutet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Miljö- och bygglovsförvaltningen